

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060304

DOM
2015-11-26
Stockholm

Mål nr
M 6531-15

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2014-12-11 i mål nr M 3820-14, se bilaga

KLAGANDE

Bygg- och miljönämnden i Norrtälje kommun
Box 808
761 28 Norrtälje

MOTPART

S S

SAKEN

Miljösanktionsavgift för fastigheten X i Norrtälje kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Bygg- och miljönämndens i Norrtälje kommun beslut den 22 maj 2014, bmn § 51, dnr 2013-1369.

Dok.Id 1237948

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Bygg- och miljönämnden i Norrtälje kommun (nämnden) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa nämndens beslut den 22 maj 2014 om uttagande av miljöstraffavgift med 10 000 kronor.

S S har bestritt ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Nämnden har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. Mark- och miljödomstolens bedömning stämmer inte överens med befintlig lagstiftning gällande enskild avloppsanläggning. Inte heller stämmer mark- och miljödomstolens bedömning överens med hur ett flertal andra ärenden har bedömts. Mark- och miljööverdomstolen bör utveckla sin syn på resonemanget kring definitionen av avloppsanordning.

Det tillstånd som krävs enligt 13 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd gäller oavsett husets ålder. Inte heller kan det anses tillåtet att inrätta en avloppsanordning utan att söka tillstånd med hänvisning till att avloppet är ”grönt” och fungerar utmärkt. Det är fastighetsägarens skyldighet att söka tillstånd innan avloppsanläggningen inrättas. Här görs ingen åtskillnad på om avloppsvattnet kommer från en vattenspolande toalett eller ett BDT-avlopp. Att inrätta avloppsanordning för vattenspolande toalett är tillståndspliktig verksamhet och att inrätta avloppsanordning för BDT-avlopp är tillståndspliktig verksamhet i Norrtälje kommun.

Enligt mark- och miljödomstolens resonemang skulle en enskild fastighet ses som ett företag där olika slags miljöfarliga verksamheter bedrivs och regleras i föreläggande om försiktighetsmått efter det att en anmälan om miljöfarlig verksamhet gjorts till kommunen. På en fastighet kan flera bostäder finnas vilket innebär att flera avloppsanläggningar behövs. Om möjligt kan man inrätta en större avloppsanläggning, men det är inte alltid görligt. Nämnden ifrågasätter att flera avloppsanläggningar, som

vid samma tidpunkt eller vid olika tidpunkt inrättas på en fastighet, ska räknas som en avloppsanläggning.

När det gäller den bedömning som bygg- och miljökontoret måste göra för att ge tillstånd för enskild avloppsanläggning skiljer den sig avsevärt åt beroende på om ansökan avser vattenspolande toalett till slutan tank eller inrättande av BDT-avlopp. Därför behandlas dessa ärenden som om det rör sig om två avloppsanordningar. Dessutom är avloppsanordningarna fysiskt separerade med helt separata avloppsledningssystem.

Vidare behöver inte ansökningar om tillstånd för vattenspolande toalett till slutan tank och inrättande av BDT-avlopp hanteras samtidigt. Det är tvärt om ganska vanligt att en fastighet har en avloppsanordning för BDT och uppgraderar sin VA-standard genom att ansöka om tillstånd för vattenspolande toalett till slutan tank. Nämnden ifrågasätter hur dessa ansökningar ska behandlas, för det fall BDT-avlopp och vattenspolande toalett anses vara en avloppsanläggning.

S S har, utöver vad han tidigare anfört, i yttrande tillagt i huvudsak följande. Ingen av anläggningarna täcker var för sig helhetskraven. Därför ska de ses som en enhet och endast en miljöstraffavgift ska tas ut. Norrtälje kommun har inte tagit praktisk hänsyn till omständigheterna. Straffavgiften ska inte tas ut om det anses vara oskäligt. WC med slutan tank och BDT-avlopp inrättades vid ett och samma tillfälle. Det rör sig om en avloppsanläggning, om än med skilda delar. Miljöstraffavgiften har i hans fall närmast en straffrättslig karaktär och får inte leda till orimliga konsekvenser för den enskilde.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår, utöver vad som nedan anges, av mark- och miljödomstolens dom.

Det krävs tillstånd för att inrätta en avloppsanordning som en eller flera vattentoaletter ska anslutas till (13 § förordningen [1998:899] om miljöfarlig verksamhet och

hälsoskydd, FMH). Därutöver krävs tillstånd för att inrätta annan avloppsanordning, om kommunen meddelat föreskrifter om detta (13 § fjärde stycket FMH). Norrtälje kommun har meddelat sådana föreskrifter avseende BDT-avlopp för det område där den aktuella fastigheten är belägen.

En ny förordning (2012:259) om miljöstraffavgifter trädde i kraft den 1 juli 2012. Enligt övergångsbestämmelserna till den förordningen ska äldre föreskrifter fortfarande gälla för överträdelser som ägt rum före den 1 juli 2012. I detta mål ska därför bestämmelserna i den tidigare gällande förordningen (1998:950) om miljöstraffavgifter tillämpas.

För en överträdelse av 13 § FMH som innebär att en avloppsanordning inrättas utan tillstånd utgår en straffavgift om 5 000 kronor (punkten 2.1.1 a i bilagan till förordningen om miljöstraffavgifter). Det krävs inte att överträdelserna har skett uppsåtligt eller av oaktsamhet (30 kap. 2 § första stycket miljöbalken). Under vissa förutsättningar är det möjligt att underlåta att ta ut avgiften (30 kap. 2 § andra stycket miljöbalken).

Av utredningen framgår att S S inrättat WC med sluten tank och BDT-avlopp utan att tillstånd sökts. Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att båda dessa åtgärder är tillståndspliktiga var för sig. Att avloppsanordningarna har inrättats vid samma tillfälle medför inte att de därigenom är att anse som en anordning. Som en följd av detta ska en miljöstraffavgift om 5 000 kronor utgå för var och en av överträdelserna (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 15 oktober 2009 i mål nr M 390-09). Det har inte framkommit några omständigheter som visar att det inte skulle vara skäligt att ta ut avgiften. Mark- och miljööverdomstolens dom ska därför ändras och nämndens beslut att ta ut miljöstraffavgift om 10 000 kronor av S S fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Per Sundberg, Vibeke Sylten och Margaretha Gistorp, referent, samt tekniska rådet Yvonne Eklund.

Föredragande har varit Vilma Herlin.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2014-12-11
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr M 3820-14

13KLAGANDE

S S

MOTPART

Bygg- och miljönämnden i Norrtälje kommun
Box 808
761 28 Norrtälje

ÖVERKLAGAT BESLUT

Bygg- och miljönämndens i Norrtälje kommun beslut 2014-05-22 i ärende nr 2013-1369, se domsbilaga 1

SAKEN

Miljösanktionsavgifter för fastigheten X i Norrtälje kommun

DOMSLUT

Med bifall av överklagandet ändrar mark- och miljödomstolen det överklagade beslutet på så sätt att S S ska betala en miljösanktionsavgift på 5 000 kr.

Dok.Id 393388

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:30-16:00 -

BAKGRUND

Bygg- och miljönämnden i Norrtälje kommun (nämnden) beslutade den 22 maj 2014 att påföra S S miljöskatt om sammanlagt 10 000 kr att betalas senast 30 dagar efter delgivning av beslutet.

S S har överklagat nämndens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

S S har yrkat att mark- och miljödomstolen ska ändra nämndens beslut på så sätt att endast en miljöskatt om 5 000 kr ska tas ut. Till stöd för sin talan har S S anfört huvudsakligen följande. Fastigheten är över 100 år gammal och hade tidigare en stenkista under huset. Sommaren 2011 slammade denna fullständigt igen mitt under industrisemestern och någon omedelbar hjälp från kommunen fanns inte att få. I samråd med sakkunniga och facklitteratur i ämnet VVS vidtog han akuta åtgärder som att bland annat ta kontakt med slamtömningsfirma. Han har sedan i god tro i ett akut läge vidtagit en omedelbart påkallad förbättring av befintlig avloppsanläggning, som dessutom innebar ett väsentligt mer miljövänligt avlopp än tidigare. Nuvarande avlopp är ett grönt avlopp med snålspolande WC ansluten till en slutna tank med nivåavläsning inomhus och som fungerar utmärkt. För hushållsvatten finns en slamavskiljare med fördelningsbrunn och markbädd belägen i sluttning. Ingen av hans VVS-anläggningar täcker var för sig helhetskraven. Därför ska de ses som en enhet. En konsekvens av detta blir att totalt en miljöskatt ska tas ut. Disk- eller tvättmaskin är inte installerade och fritidshuset används endast ett par sommarmånader varje år. Under juli 2014 har han betalat miljöskatten på 10 000 kr, men han anser och hoppas att han så småningom ska kunna få tillbaka 5 000 kr.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Enligt 30 kap 1 § 1 p miljöbalken får regeringen meddela föreskrifter om att en särskild avgift (miljösanktionsavgift) ska betalas av den som påbörjar en verksamhet som är tillståndspliktig eller anmälningspliktig enligt denna balk eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken, utan att tillstånd har getts eller anmälan har gjorts.

Av 13 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMVH) följer att det krävs tillstånd för att inrätta en avloppsanordning som en eller flera vattentoaletter ska anslutas till. I detta fall har kommunen därutöver med stöd av bestämmelsen meddelat föreskrifter om att det även krävs tillstånd för att inrätta avloppsanordningar för BDT-vatten inom aktuell del av kommunen.

Enligt 1 § förordningen (1998:950) om miljösanktionsavgifter samt punkten 2.1.1 a) i bilagan till denna förordning, är miljösanktionsavgiften för en överträdelse av 13 § FMVH 5 000 kronor om överträdelsen är att utan tillstånd ha inrättat en avloppsanordning trots att ett sådant tillstånd krävs.

Enligt 30 kap 2 § första stycket miljöbalken ska en miljösanktionsavgift tas ut även om överträdelsen inte har skett uppsåtligen eller av oaktsamhet. I andra stycket anges att avgiften dock inte behöver tas ut om det vore oskäligt. Enligt förarbetena till bestämmelsen ska möjligheten att befria från miljösanktionsavgift tillämpas i undantagssituationer. Det ska t.ex. inte anses oskäligt att ta ut avgift när överträdelsen berott på att den avgiftsskyldige inte känt till de regler som gäller, att denne glömt eller inte haft tid etc. (se prop. 2005/06:182 s 51 f).

Mark- och miljödomstolens bedömning

Av utredningen framgår att S S inrättat en WC ansluten till slutna tank samt ett BDT-avlopp utan att tillstånd sökts för åtgärderna trots att tillstånd krävs. Det har inte framkommit annat än att S S inrättat WC:n till den slutna tanken och BDT-avloppet vid ett och samma tillfälle under 2011. Vid tolkningen av

tillämpliga bestämmelser kommer mark- och miljödomstolen fram till att det i detta fall rör sig om *en* avloppsanläggning, om än med skilda delar. Vid dessa förhållanden får S S anses ha gjort en överträdelse, och inte två, av 13 § FMVH. Mark- och miljödomstolen har därvid tagit hänsyn till att bestämmelserna om miljöstraffsavgift har en närmast straffrättslig karaktär och att tillämpningen av bestämmelserna inte får leda till orimliga konsekvenser för den enskilde. Enligt mark- och miljödomstolens mening ska därför endast en miljöstraffsavgift om 5 000 kr tas ut. Att WC:n till den slutna tanken och BDT-avloppet var för sig är tillståndspliktiga förändrar inte denna bedömning. Med bifall av överklagandet ska nämndens beslut således ändras på så sätt att S S ska betala en miljöstraffsavgift på 5 000 kr.

Av 30 kap 9 § miljöbalken följer att eventuellt redan betald miljöstraffsavgift ska återbetalas om denna dom vinner laga kraft.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se domsbilaga 2 (DV 427)

Överklagande ska, med hänsyn till mellankommande helg, ges in senast den 2 januari 2015. Prövningstillstånd krävs.

Emilia Virtanen

Ola Lindstrand

I domstolens avgörande har deltagit tingsfiskalen Emilia Virtanen, ordförande, och tekniska rådet Ola Lindstrand.